

Pnömotorakslı Hastaya Yaklaşım

Fatih GÜRLER¹

1. Tanım

Pnömotoraks, plevral boşlukta (visseral ve parietal plevra yaprakları arasında) serbest hava birikmesi olarak tanımlanır. İlk kez 1724 yılında Boerhaave tarafından tanımlanmıştır. Noble 1873 yılında göğüs dreni ve su altı drenaj sistemini kullanmıştır. Bigger 1937 yılında ilk torakotomi ve bül rezeksiyonunu gerçekleştirmiştir (1).

Pnömotoraks oluşum nedenlerine göre 3 başlıkta incelenebilir.

- Spontan pnömotoraks
 - Primer
 - Sekonder
- Travmatik pnömotoraks
 - Künt, penetran, barotravma
- İyatrojenik pnömotoraks
 - Santral ven kateterizasyonu, plevra biyopsisi, akciğer biyopsisi, mekanik ventilasyon

Primer spontan pnömotoraks (PSP), daha çok uzun boylu ve zayıf genç (15-34 yaş) erkeklerde görülmektedir. Bir yılda erkeklerde 17-24/100.000, kadınlarda 1-6/100.000 sıklıkta görülmektedir (2). Altta yatan bir akciğer hastalığı olmayan insanlarda meydana gelmektedir. Her ne kadar altta yatan akciğer hastalığı olmasa bile bu

hastaların çoğunda amfizem benzeri değişiklikler, subplevral bleb ve büller gibi akciğer anormallikleri görülmektedir (3). Sigara, PSP gelişiminde en önemli risk faktörüdür. Hastaların yaklaşık %90'ı aktif olarak sigara içmektedir. Sigara içenlerde PSP gelişme riski içmeyenlere göre kadınlarda 9, erkeklerde 22 kat daha yüksek bulunmuştur. İçilen sigara miktarı ile de pnömotoraks gelişme riski arasında ilişki bulunmuştur (4).

PSP oluşum nedenleri:

- Bleb (alveollerin rüptürü ile visseral plevra katmanları arasında 1 cm'den küçük hava birikimi) ya da bül (alveol detrüksiyonu ile parankim içi 1 cm'den büyük hava birikimi) patlaması (Resim 1).
- Visseral plevrada oluşan porlar.
- Amfizem benzeri patolojiler.
- Sigara
- Uzun boylu olma
- Basınç değişikliği
- Ailesel eğilim
- Bronşial anomaliler

Sekonder spontan pnömotoraks, çeşitli akciğer hastalıklarına bağlı olabilmektedir. Gelişmiş ülkelerde en sık nedeni kronik obstrüktif akciğer hastalığı iken, gelişmekte olan endemik

¹ Göğüs Cerrahisi Uzmanı, Kayseri Şehir Hastanesi, dr_fatihgurler@hotmail.com

Kaynaklar

1. Baumann MH, Strange C, Heffner JE, et al. Management of spontaneous pneumothorax: an American College of Chest Physicians Delphi consensus statement. *Chest* 2001; 119:590-602.
2. Bobbio A, Dechartres A, Bouam S, et al. Epidemiology of spontaneous pneumothorax: gender-related differences. *Thorax* 2015; 70(07):653-658.
3. Mitlehner W, Friedrich M, Dissmann W. Value of computer tomography in the detection of bullae and blebs in patients with primary spontaneous pneumothorax. *Respiration* 1992;59: 221-227.
4. Bense L, Eklund G, Wiman LG. Smoking and the increased risk of contracting spontaneous pneumothorax. *Chest* 1987;92: 1009-1012.
5. Weissberg D, Refaely Y. Pneumothorax: Experience with 1,199 patients. *Chest* 2000; 117: 1279-1285.
6. Rousset-Jablonski C, Alifano M, Plu-Bureau G, et al. Catamenial pneumothorax and endometriosis-related pneumothorax: Clinical features and risk factors. *Hum Reprod* 2011;26: 2322-2329.
7. Litmanovitz I, Carlo WA. Expectant management of pneumothorax in ventilated neonates. *Pediatrics* 2008; 122:975-979.
8. Metin M. Pnömotoraks , Güncel Göğüs Hastalıkları Serisi 2018;6(2):7-15.
9. Karasu S, Tokat AO, Kısacık E et al., Spontaneous pneumothorax: analysis of 260 patients. *JCAM* 2011; 622:1-3.
10. Baumann MH, Strange C, Heffner JE, et al. Management of spontaneous pneumothorax: an American College of Chest Physicians Delphi consensus statement. *Chest* 2001; 119:590-602.
11. Chen JS, Hsu HH, Kuo SW, et al. Management of recurrent primary spontaneous pneumothorax after thoracoscopic surgery: Should observation, drainage, redo thoracoscopy, or thoracotomy be used? *Surg Endosc* 2009; 96: 1302-1306.
12. Kaneda H, Nakano T, Taniguchi Y, et al. Three-step management of pneumothorax: time for a re-think on initial management. *Interact Cardiovasc Thorac Surg* 2013; 16: 186-192.
13. Reed MF, Lyons JM, Luchette FA, et al. Preliminary report of a prospective, randomized trial of underwater seal for spontaneous and iatrogenic pneumothorax. *J Am Coll Surg* 2007;204: 84-90.
14. Horio H, Nomori H, Kobayashi R, et al. Impact of additional pleurodesis in video-assisted thoracoscopic bullectomy for primary spontaneous pneumothorax. *Surg Endosc* 2002; 16: 630-634.